

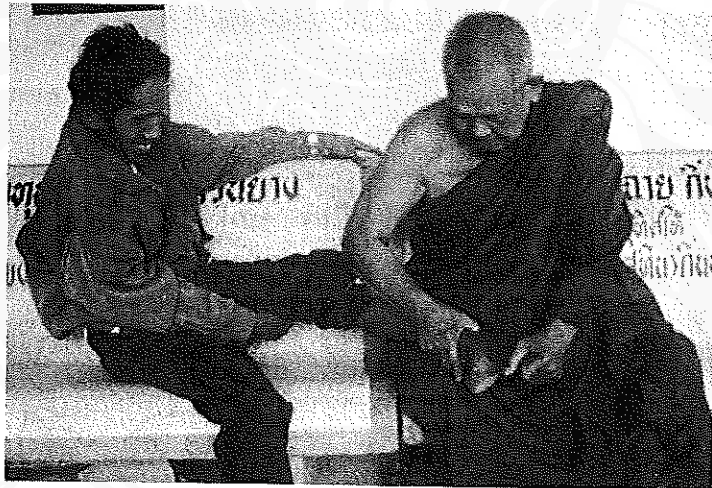
พระครูธรรมธราธิคุณ (พ่อท่านจอบ)

รศ.วิมล คำศรี
ศูนย์วัฒนธรรม
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

การแพทย์ไทย ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อการบำบัดรักษา และการพัฒนาสุขภาพชุมชน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง (ธรรมชาติ บุคคล วัฒนธรรม) ถึงมรดกทางปัญญาและชีวิตของกลุ่มชน เหมาะสมกับภาวะ ปัญหา หรือองค์ความรู้และความ สังคม เศรษฐกิจและกลไกอื่น สามารถทั้งปวงของบุคคลใน ของสถาบันชาวบ้าน ตลอดจน กลุ่มชนนั้นๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อสนอง จนขีดความเจริญทางการศึกษา ปรัชญาในการดำรงชีวิตของคน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ และ/หรือของกลุ่มชนแห่งตน กลุ่มชนนั้นๆ แล้วมีการพัฒนาอย่างมีระบบ แพทย์แผนไทยหรือหมอ อย่างต่อเนื่อง มีความสอดคล้อง ชาวบ้านเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ประสานและเหมาะสมกับสภาพ ต่อการรักษาและพัฒนาสุขภาพ ภูมิศาสตร์ สอดประสานกับข้อ ของชุมชนมาเป็นเวลาช้านาน จำกัด และปัจจัยด้านทรัพยากร บุคคลเหล่านี้ได้ใช้ภูมิปัญญา

แต่เดิมสังคมไทย เรานิยม ใช้วิธีรักษาด้วยเวทมนต์ คาถา ผสมกับสมุนไพร ปัจจุบันเวทมนต์เสื่อม ความนิยมลง แต่สมุนไพร กลับได้รับความนิยมเพิ่ม

"ศาสตราจารย์สุวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์ "ความหมายขอบข่าย และความสำคัญของ วัฒนธรรมพื้นบ้าน" เอกสารประกอบการสัมมนาภาควิชาการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมพื้นบ้าน ณ วิทยาลัยครูยะลา เมษายน ๒๕๓๒ หน้า ๕ (ยัดสำเนา)

ห้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ดูแลรักษาและ พัฒนาสุขภาพของชุมชนด้วยสมุนไพรหรือยากลาง บ้านสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน

การแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นภูมิปัญญา ชาวบ้านเพื่อการบำบัดรักษาและพัฒนาสุขภาพ ของชุมชน จึงเป็นมรดกวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีมา ควบคู่กับชุมชนและสังคมตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบัน

๑. เกษัชวัตถุและสรรพคุณตามภูมิปัญญา ชาวบ้าน

เกษัชวัตถุหรือตัวยาที่การแพทย์แผนไทยนำ มาใช้ตามภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อบำบัดรักษาและ พัฒนาสุขภาพแก่เพื่อนมนุษย์ในแต่ละชุมชน ล้วน มีอยู่และหาได้จากแดนธรรมชาติ ซึ่งพอจะจำแนก ประเภทและสรรพคุณได้ดังนี้

๑.๑ ประเภทของเกษัชวัตถุ

จัดแบ่งได้เป็นสามประเภทคือ

๑) พวกพืช ได้แก่พืชพันธุ์ไม้นานาชนิด บางชนิดใช้เฉพาะราก เปลือก แก่น กะพี้ ยอด เมล็ด ฟัก ใบ และดอก หรือใช้ทุกส่วนที่เรียกว่า "เอามาทั้งห้า"

๒) พวกสัตว์ ได้แก่สัตว์นานาชนิด แพทย์แผนไทยจะเลือกใช้ส่วนต่างๆ ของสัตว์ เหล่านั้น เช่น เขี้ยว งา เขา ขน หนัง เลือด และ กระดูก แล้วแต่กรณี

๓) พวกแร่ธาตุ ได้แก่ แร่ธาตุต่างๆ ทั้งที่สลายตัวยาก เช่น เงิน ทอง ทองเหลือง และ สลายตัวย่าง่าย เช่น เกลือ สารส้ม และดินสอพอง เป็นต้น

๑.๒ สรรพคุณเกษัชวัตถุ

เกษัชวัตถุทั้งที่เป็นพืช สัตว์ และแร่ธาตุ เหล่านี้ แพทย์แผนไทยจะนำมาปรุงเป็นยาขนาน ต่างๆ ตามตำรับภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งพอจะ จำแนกเป็นกลุ่มๆ ตามรสและสรรพคุณได้ดังนี้

๑) กลุ่มที่มีรสฝาด มีสรรพคุณสมาน แผล แก้ท้องร่วง แก้บิด และบำรุงธาตุ ตัวอย่าง เกษัชวัตถุนี้ได้แก่ ใบบัว ใบบอก ใบหว่า เปลือก ทุเรียน เปลือกมังคุด เปลือกตะแบก เป็นต้น หาก ใช้มากเกินไปจะแสดงกับโรคท้องผูก เป็นพรรตึก (ก้อนอุจจาระที่แข็งกลม)

๒) กลุ่มที่มีรสหวาน มีสรรพคุณชุ่ม ชาบไปตามเนื้อ ทำให้ชุ่มชื้น บำรุงกำลัง แก้อ่อน เพลี้ย ตัวอย่างเกษัชวัตถุกลุ่มนี้ได้แก่ น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ราก หญ้าคา รากเข็มขาว รากมะพร้าว รากชะเอมไทย ดอกมะพร้าว ดอกคำฝอย วงง ตาลโตนด เป็นต้น หากใช้มากเกินไปจะแสดงกับ โรคเบาหวาน

๓) กลุ่มที่มีรสเมาเบื่อ มีสรรพคุณแก้ พิษโลหิต พิษสัตว์กัดต่อย ตัวอย่างเกษัชวัตถุนี้ ได้แก่ ลูกมะเกลือ เมล็ดลำโพง เมล็ดสะแก เถา กระเดื่อง ใบกระท่อม ใบกัญชา รากทับทิม ราก ขันทองพยาบาท เป็นต้น หากใช้มากจะแสดงกับ โรคหัวใจพิการ

๔) กลุ่มที่มีรสขม มีสรรพคุณบำรุง โลหิต แก้ไข้ เจริญอาหาร ตัวอย่างเกษัชวัตถุกลุ่มนี้ ได้แก่ รากชิงชี่ รากคนทา รากปลาไหลเผือก เมล็ดมะนาว เถาบระเพ็ด จันทน์แดง เทียนขม ฟ้าทลายโจร เป็นต้น หากใช้มากเกินไปจะแสดง

^๒วิม วรณศิริ (นามแฝง) "หมอชาวบ้าน : ภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาสุขภาพของปวงชน" สารนครศรีธรรมราช ๒๒ (๔) : ๔๖-๕๒ ธันวาคม ๒๕๓๕.
^๓ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช "ยาสามัญประจำบ้าน ๑๖ ขนาน" ใน เอกสารประชุมทางวิชาการหมอชาวบ้าน ครั้งที่ ๑ หน้า ๑๑๕-๑๒๐.

กับโรคหัวใจพิการ

๕) กลุ่มที่มีรสเผ็ดร้อน มีสรรพคุณแก้ลมจุกเสียด แน่นเฟ้อ ขับผายลม บำรุงธาตุ ตัวอย่างเภสัชวัตถุกลุ่มนี้ได้แก่ รากกระชาย รากเจตมูลเพลิง แดงขาว ดอกดีปลี เมล็ดพริกไทย กระเพราแดง-ขาว เหง้าขิง ใบชาพลู เป็นต้น หากใช้มากเกินไปจะแสดงกับโรคที่มีพิษร้อน

๖) กลุ่มที่มีรสมัน มีสรรพคุณแก้เส้นเอ็นพิการ บำรุงเส้นเอ็น บำรุงไขมัน ทำให้ร่างกายอบอุ่น ได้แก่ เมล็ดมะขาม เมล็ดถั่วลิสง เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ เมล็ดตะกั่ว เมล็ดบัวหลวง หัวแห้ว หัวถั่วพู เป็นต้น หากใช้มากเกินไปจะแสดงกับโรคบิด ดีซ่าน เสมหะพิการ

๗) กลุ่มที่มีรสเย็น มีสรรพคุณบำรุงหัวใจ ทำให้หัวใจสดชื่น แก้อ่อนเพลีย บำรุงครรภ์ รักษา ตัวอย่างเภสัชวัตถุกลุ่มนี้ได้แก่ ดอกมะลิ ดอกพิกุล ดอกสารภี ดอกขจร ดอกลำดวน ดอกลำเจียก (ปาหนัน) เกสรบัวหลวง ดอกกุหลาบมอญ เป็นต้น หากใช้มากเกินไปจะแสดงกับโรคลมในลำไส้

๘) กลุ่มที่มีรสเค็ม สรรพคุณซึมซาบไปตามผิวหนัง รักษาบาดแผล รักษาเนื้อมิให้เน่า แก้กผิวหนังคัน ตัวอย่างเภสัชวัตถุกลุ่มนี้ได้แก่ เกลือ แสมทะเล เปลือกต้นพลู เปลือกต้นโกงกาง รากไม้ ใบเหงือกปลาหมอ ดินประสิว โศภกระสุน เป็นต้น หากใช้มากเกินไปจะแสดงกับโรคอุจจาระพิการ

๙) กลุ่มที่มีรสเปรี้ยว สรรพคุณแก้ทางเสมหะ ฟอกโลหิต ระบายอุจจาระ ตัวอย่างเภสัชวัตถุกลุ่มนี้ได้แก่ ใบกระเจียบ ใบชะมวง ใบมะขาม ใบส้มป่อย ใบมะดัน ใบส้มเซ็ง น้ำมะนาว

เป็นต้น หากใช้มากเกินไปจะแสดงกับโรคท้องร่วง น้ำเหลืองเสีย และแสงบาดแผล

๑๐) กลุ่มที่มีรสจืด สรรพคุณช่วยขับปัสสาวะและแก้ไข้ ตัวอย่างเภสัชวัตถุกลุ่มนี้ได้แก่ เกาต์าลิ่ง ใบแค ใบมะเฟือง ใบเงินใบทอง หญ้าปากควาย รากมะกรูด เป็นต้น

๒. กรณีศึกษาการแพทย์แผนไทย ในนครศรีธรรมราช

อาการเจ็บไข้ได้ป่วยในชุมชนนครศรีธรรมราชในอดีตเกิดหลายลักษณะ ทั้งที่เกิดจากเชื้อโรค เกิดจากอุบัติเหตุ เกิดจากพิษสัตว์กัดต่อย และเกิดจากสภาวะการณ์ธรรมชาติอื่น

การเยียวยารักษาอาการเจ็บไข้ได้ป่วยอันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ เหล่านั้น ในสังคมดั้งเดิมนิยมใช้สมุนไพรผสมกลมกลืนกับเวทมนตร์คาถาตามพื้นฐานความเชื่อ เป็นที่น่าสังเกตว่านอกจากจะมีแพทย์แผนไทยหรือหมอชาวบ้าน ผู้มีภูมิปัญญา รักษาสารพัดโรคด้วยสมุนไพรแล้ว ยังมีแพทย์แผนไทยหรือหมอชาวบ้านที่ชำนาญการเฉพาะทางอีกด้วย เช่น หมอรักษาโรคกระดูก หมอรักษาโรคพิษงู หมอทำคลอดหรือผดุงครรภ์ ไบราณ (หมอต้าแย) หมอดู หมอสะเดาะเคราะห์ เป็นต้น

กรรมวิธีในการเยียวยารักษา นอกจากจะใช้เวทมนตร์คาถาประกอบแล้ว ตัวยาสำคัญก็คือสมุนไพรหรือ "เภสัชวัตถุ" นั่นเอง

เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมต่างเด่นชัดว่า การแพทย์แผนไทยในภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อการบำบัดรักษาและพัฒนาสุขภาพของชุมชน ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อสังคมนครศรีธรรมราชตั้งแต่

*วิมล คำศรี "การศึกษาวิเคราะห์วิถีชีวิตชาวนครศรีธรรมราชจากวรรณกรรมมุขปาฐะ"

สารนครศรีธรรมราช ๒๕ (๒) : ๘๑-๘๘ ธันวาคม ๒๕๓๘.

อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน จึงขอยกเอากรณีศึกษา ประวัติและผลงานของพ่อท่านจวบ พระภิกษุผู้เปี่ยมด้วยเมตตาธรรม แพทย์แผนไทยผู้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านรักษาอาการผิดปกติของกระดูก มาเป็นอุทาหรณ์แต่พอสังเขปดังนี้

พระครูธรรมธรรมาธิคุณ (พ่อท่านจวบ)

๑) ประวัติ

พระครูธรรมธรรมาธิคุณ เดิมชื่อบรรจบ วิเศษ-ธาร เกิดเมื่อวันพุธ แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ปีมะเมีย พ.ศ. ๒๔๖๕ ที่บ้านบางจาก อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นบุตรของนายชื่น นางขวิด วิเศษธาร บิดาประกอบอาชีพนายความ มารดา ประกอบอาชีพทำนา

๒) การศึกษาและอาชีพ

สำเร็จการศึกษาชั้นประถมปีที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ ต่อจากนั้นได้บรรพชาและอุปสมบทครองตนอยู่ในสมณเพศ ณ วัดธาราวดี (วัดบางจาก) ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชตลอดมา ท่านได้ศึกษาทางธรรมจนได้นักธรรมเอก

ปัจจุบันท่านมีสมณศักดิ์เป็นพระครูธรรมธรรมาธิคุณ เจ้าอาวาสวัดธาราวดี และเจ้าคณะตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓) ผลงาน

พระครูธรรมธรรมาธิคุณได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการผิดปกติของกระดูก เช่น กระดูกเคลื่อน กระดูกแตก กระดูกหัก โดยใช้วิธีการเข้าเฝือก ใช้น้ำมันมะพร้าวผสมยาสมุนไพร นวดทา ใช้น้ำต้มยาผงซึ่งเป็นยาสมุนไพรให้ดื่มกินตามขนาดลักษณะของอาการเจ็บป่วยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๐ สามารถช่วยผู้ป่วยให้หายได้แล้วไม่

น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน โดยไม่คิดมูลค่าเป็นการรักษาพยาบาลเพื่อทานการกุศลโดยแท้ตลอดชีวิตสมณเพศ

๔) คุณธรรมและจริยธรรม

ในฐานะสมณเพศพระครูธรรมธรรมาธิคุณเป็นภิกษุผู้ทรงศีลบริสุทธิ์ มีความสมณะ มีความเมตตากรุณา มีคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่สมณเพศ มีวัฏปฏิบัติเยี่ยงพุทธสาวกตามพุทธบัญญัติ

๕) พระครูธรรมธรรมาธิคุณกับชุมชน

พระครูธรรมธรรมาธิคุณเป็นที่พึ่งของปวงชนไม่จำกัด ฐานะ เพศวัย เชื้อชาติหรือศาสนา ท่านใช้ภูมิปัญญาอย่างเต็มกำลังความสามารถไม่เว้นวันคืน มีผู้เดือดร้อนมาขอพึ่งใบบุญยามใดท่านจะให้ความช่วยเหลือยามนั้น กระทำอยู่เช่นนี้เป็นเนื่องนิตย์ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔๕ ปี ท่านจึงเป็น “พ่อท่านจวบ” ผู้เปี่ยมด้วยเมตตาธรรมของปวงชนตลอดมา

๖) เกียรติคุณที่พระครูได้รับ

แม้ท่านจะครองตนอย่างสมณะไม่หวังการยกย่องสรรเสริญ แต่คุณงามความดีของท่านที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องยาวนาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงยกย่องท่านเป็น “ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาพัฒนาคุณภาพชีวิต” ประจำปี ๒๕๓๔ ซึ่งได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อรับพระราชทานโล่รางวัล ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจะจัดงานเชิดชูเกียรติที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในเวลาต่อมา

การแสวงหา “คนดีศรีธรรมราช” มา

ประกาศเกียรติคุณ
พลังใจให้คนดีมีมา
เป็น "แม่แบบ" และ
และสังคมโดยส่วน
ที่ ซึ่งศูนย์วัฒนธรรม
วิทยาลัยครูศรีธรรม
และจะทำต่อไป
จากท่านทั้งหลายใน
แสวงหาคนดีศรีธรรม
บ้านเมืองให้เจริญรุ่ง
เรือง^๕

๓. สถานภาพขอ
ปัจจุบัน

แม้ว่าปัจจุบัน
จะเจริญก้าวหน้า
หลายท้องที่จะได้รับ
สาธารณสุขชุมชน
การสาธารณสุขสมัย
ดูแลรักษาผู้ช่วยบ
แพทย์แผนไทยก็ยังคง
หลาย เช่น การรัก
เกี่ยวกับกระดูก ขอ
ท่านจบ) วัดธาววดี
งุพิษกัตตามตำรับขอ
ท่านปอง) วัดพรหมโ
รูปธรรมที่เด่นชัด
การแพทย์แผนไทยอย
ให้การศึกษาอบรมแพ

เสริม
หน้า
นราช
หน้า
นราช
สำคัญ
หน้า
กัน
ชาติ
กัน
ใน
ใหม่
ราช
ณ์
ไปสู่
การ
การ
เพร
กติ
(เพื่อ
วยที่
(เพื่อ
รม
การ
เป็น

ครั้งคราว และเป็นโครงการต่อเนื่อง เช่น มีศูนย์
แพทย์แผนไทยวัดศาลาลำมีชัย อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช มีการประชุมสัมมนาทางวิชา
การหมอชาวบ้านหรือแพทย์แผนไทย โดยศูนย์
วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์ศิลป
วัฒนธรรม วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ร่วมกับ
ส่วนราชการและองค์กรเอกชนร่วมกันจัดขึ้น

ปัจจุบันสมุนไพรมีได้รับความสนใจอย่าง
กว้างขวาง มีโครงการสำคัญๆ เกี่ยวกับสมุนไพรม
หลายโครงการเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โกร
การสวนป่าสมุนไพรมตามพระราชดำริ ที่เขาหิน
ซ้อน (อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา)
สวนสมุนไพรม (บริเวณเขาสรรพยา สุโขทัย) เขา
สอยดาว (จันทบุรี) สวนสมุนไพรม (บ้านชะอำ
หัวหิน) และสวนสมุนไพรม (เชิงดอยสุเทพ
เชียงใหม่) เป็นต้น

๔. ควรส่งเสริมการแพทย์แผนไทยอย่างไร

ที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหมอชาวบ้าน
หรือแพทย์แผนไทย ซึ่งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
นครศรีธรรมราช ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัย
ครูนครศรีธรรมราชร่วมกับศูนย์แพทย์แผนไทย
วัดศาลาลำมีชัย ส่วนราชการ และองค์กรภาคเอกชน
จัดขึ้นเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๓๕ ได้สรุปแนวทาง
การส่งเสริมการแพทย์แผนไทยไว้ดังนี้

๔.๑ การศึกษาเกี่ยวกับเภสัชวัตถุ
หรือสมุนไพรม และภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านเพื่อ
การนำบัตรรักษาและพัฒนาสุขภาพของชุมชน
ควรส่งเสริมดังนี้

^๕ปัจจุบันคือสถาบัน
วิมล คำศรี "คนคิด
สารนครศรีธรรมราช ๒๒ (๒)
วิมล วรณศิริ (นาม
สารนครศรีธรรมราช ๒๒ (๔)

เขียนด้วยคุณธรรม"
เพื่อพัฒนาสุขภาพของปวงชน"

๑) ควรให้มีหลักสูตรวิชาสมุนไพรสอดแทรกไว้ในสถานศึกษาระดับต่างๆ

๒) ควรให้มีสถานศึกษาสมุนไพรของรัฐอย่างน้อยภาคละแห่ง

๓) ควรทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอนวิชา “แพทย์แผนโบราณ” หรือ “หมอชาวบ้าน” ให้ทันสมัยและรวบรัดกว่าที่เป็นอยู่อย่างรวดเร็ว

๔) ควรให้มีการศึกษาแหล่งสมุนไพรและสนับสนุนการเพาะพันธุ์ บำรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์สมุนไพรอย่างจริงจัง

๔.๒ การสนับสนุนการแพทย์แผนไทย ควรดำเนินการดังนี้

๑) ควรดำเนินการแก้ไข พ.ร.บ. กฎกระทรวงและระเบียบต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพหมอชาวบ้านหรือแพทย์แผนไทย

โดยเร็ว

๒) ควรกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้บริการหมอชาวบ้านหรือแพทย์แผนไทยอย่างมีไมตรีจิตและมิตรภาพเพิ่มมากขึ้น

๓) ควรประชาสัมพันธ์และยกย่องหมอชาวบ้านหรือแพทย์แผนไทยให้เป็นที่ยอมรับของปวงชนอย่างกว้างขวาง

๕. สรุป

ภาพรวมที่ปรากฏตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบันยังเป็นสังขรณ์อันมั่นคงว่า การแพทย์แผนไทย : ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อการบำบัดรักษา และพัฒนาสุขภาพของชุมชน มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อสังคมไทยตลอดมา เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษา เพื่อหาหนทางสนับสนุนให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตของชุมชนและสังคมไทยสืบต่อไปในอนาคต

ผู้เขียนประจำฉบับ

ชวน เพชรแก้ว	เป็นรองศาสตราจารย์ประจำสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีผลงานการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้มากมาย
มล มหาชัย	เป็นนักเขียนประจำวารสาร “สารนครศรีธรรมราช” สนใจวรรณกรรมท้องถิ่นทั้งลายลักษณ์และมุขปาฐะ
พนิตนาฏ ลัดดาไพจิตร	เป็นนักวิชาการด้านสาธารณสุขประจำศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคใต้ (สสม.) ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
กลีน คงเหมือนเพชร	เป็นเลขานุการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ เป็นอาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย ณ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดกระบี่
อุทิศ เชาวลิต	เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาสังคมวิทยา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
วิมล คำศรี	เป็นรองศาสตราจารย์และเป็นกำลังสำคัญของศูนย์วัฒนธรรมฯ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช